

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA OPE- TUKSEEN JA OHJAUKSEEN, RIVERIA 2024-2027

1 Johdanto	1
2 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteet	2
2.1 Tasa-arvo	3
2.2 Yhdenvertaisuus	3
3 Syrjintä ja häirintä tekoina	4
3.1 Syrjintä	4
3.2 Häirintä	4
4 riverian nykytilanne	5
4.1 Selvitys oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta	5
4.2 Arvio vuosien 2020–2023 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteistä ja tuloksista	5
4.3 Opiskelijavalinta 2023	8
5 Riveriassa suunnitellut toimenpiteet vuosille 2024–2027	9
5.1 Toimenpiteet opiskelijavalintaan	9
5.2 Toimenpiteet opetuksen järjestämiseen	10
5.3 Toimenpiteet opintasuoritusten arviointiin	12
5.4 Toimenpiteet seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen	13
5.5 Toimenpiteet seurantaan	14

1 JOHDANTO

Tämä vuosille 2024–2027 laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivittää edellisen, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän vuoteen 2023 ulottuneen suunnitelman. Suunnitelman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimenpiteitä on työstetty Riverian opiskelijakunnan hallituksessa.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa- arvosta (30.12.2014/1329 5§, 5a§, 6c§) velvoittaa oppilaitoksia laatimaan vuosittaiset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa.

5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

6 c § Sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisy
Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvoite tulee ottaa huomioon oppilaitoksen ja työnantajan 5 a ja 6 a §:n mukaisia tasa-arvosuunnitelmia valmisteltaessa ja tasa-arvoa edistävästä toimenpiteistä päätettäessä.

Myös laki yhdenvertaisuudesta (30.12.2014/1325, 6§) velvoittaa koulutuksenjärjestäjän tekemään suunnitelman siitä, millä tavalla koulutuksen järjestäjä edistää yhdenvertaisuutta oppilaitoksissa.

6 § Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Tasa-arvolaki korostaa toiminnan kehittämistä ja [Opetushallitus](#) ehdottaa, että oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimet suunnitellaan toiminnallisina. Suunnitelmat voidaan laatia myös yhtenä asiakirjana.

Keskeistä suunnittelussa ovat käytännön toimenpiteet, eli tasa-arvo ja yhdenvertaisuus riverialaisten arjessa. Riveriassa aihepiiriä käsitellään myös opinnoissa. Suunnitelma ja opinnot antavat toimivia työkaluja arkisten tilanteiden käsittelyyn tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Tavoitteena on suunnitelma, jonka toimenpiteet toteutettavat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

2 TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN KÄSITTEET

Yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua ja kehittää itseään, saada palveluita ja edetä työuralla ovat ammatillisen koulutuksen keskeisiä tavoitteita. Oppilaitokselle ja koulutuksenjärjestäjälle tavoite tarkoittaa sitä, että autamme jokaista opiskelijaa saavuttamaan omat tavoitteensa.

Riveria on kulttuurisesti monimuotoinen yhteisö. Yhdenkään meillä opiskelevan ja työskentelevän ihmisen lähtökohdat, kuten ikä, tausta tai henkilökohtaiset ominaisuudet eivät saa vaikuttaa opiskelun tai opetuksen laatuun. Oheiseen taulukkoon (Taulukko 1.) on koottu *esimerkkejä tavoitteista*, joiden avulla voimme koulussa kamppailla kulttuuriin tai ominaisuuksiin liittyviä ennakko-oletuksia. Oppilaitoksissa hyvä aikomus ja **tavoite ei kuitenkaan riitä**. Koulutuksenjärjestäjän on **osoitettava** myös **toimenpide**, joka toteuttaa opiskelijan perusoikeudet käytännössä. Toimenpide on suunniteltava sellaiseksi, että se tuottaa arjen yhdenvertaisuutta. Käytännössä toimenpide on siis toimintaa. Esimerkiksi ”Nimetään opiskelijoille tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusyhteyshenkilö” tai ”Riverian henkilöstö suorittaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusopinnot osana Riveria2025 –ohjelmaa”.

<p>Sukupuoli</p> <ul style="list-style-type: none"> - eri sukupuolten huomioiminen opetusmateriaaleissa - oletuksia tuen tarpeesta ei tehdä sukupuolen perusteella - sukupuolen huomioiminen opetuksessa sekä oppimisympäristöissä - sukupuolineutraalit wc:t - tasapuolinen kohtelu sukupuolesta riippumatta - koulutusten markkinointi sukupuolineutraalisti 	<p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> - esteettömyys - selkeä viestintä opiskelun ja ammatin terveysrajoituksista - ergonomia - fyysisten ja psyykkisten rajoitteiden huomioiminen koulutuksessa 	<p>Ikä</p> <ul style="list-style-type: none"> - iän huomioiminen opetusmateriaaleissa - tuen tarpeen arvioiminen iästä riippumatta - eri ikäisten opiskelijoiden vaikutukset ryhmähenkeen, opetukseen ja ohjaukseen huomioitava - järjestetään toimintaa niin, että eri ikäiset opiskelijat tutustuvat toisiinsa
<p>Kieli</p> <ul style="list-style-type: none"> - puutteellisen kielitaidon parantamismahdollisuudet - selkokielinen ohjeistus - yleisimmät opastukset englanniksi ja venäjäksi - varmistetaan opetuksen ja ohjeiden ymmärtäminen 	<p>Uskonto</p> <ul style="list-style-type: none"> - yksilöä ei arvioida uskonnon perusteella - uskontoja pidetään samanarvoisina - tutustutaan eri uskontoihin - etsitään uskontoja yhdistäviä tekijöitä 	<p>Ulkonäkö</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ihonväriä ei huomioida puheessa - Kohtelu on yhdenvertaista riippumatta ihonväristä - vammaisuus - pukeutuminen - ihmisen kokoa ja ulkonäköä ei kommentoida
<p>Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustutaan erilaisiin kulttuureihin - viestitään suomalaisesta kulttuurista ja tavoista - eri kulttuureita pidetään samanarvoisina - etsitään eri kulttuureja yhdistäviä tekijöitä - oletuksia ei tehdä nimen perusteella 	<p>Asuinpaikka</p> <ul style="list-style-type: none"> - varmistetaan kulkemismahdollisuudet kouluun ja työssäoppimispaikoille - huomioidaan kulkuyhteydet opetusjärjestelyissä - 	<p>Tiedot ja taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> - huomioidaan jokaisen vahvuudet - verrataan opiskelijoiden kehittymistä heidän omiin lähtökohtiinsa - arvioinnin on oltava objektiivista - opetusta ja ohjausta tarjotaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti

Taulukko 1. Esimerkkejä yleisistä yhdenvertaisuustyön keinoista.

Oppimisympäristön on oltava sellainen, jossa jokaisen on turvallista opiskella ja tehdä työtä. Tämän työn onnistumiseksi meidän kaikkien on ymmärrettävä paitsi tasa-arvon, myös yhdenvertaisuuden merkitys oppilaitoksen arjessa.

2.1 Tasa-arvo

Tasa-arvo tarkoittaa sitä, että jokainen sukupuoli on yhtä arvokas. Suomessa tasa-arvo perustuu **lakiin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta**. Laki kieltää kaiken seksuaalisuuteen ja sukupuoleen perustuvan syrjinnän ja häirinnän. Aiemmin tasa-arvo ymmärrettiin lähinnä naisten ja miesten erilaisen arvostuksen kysymyksenä. Nykyisin tasa-arvo sisältää myös vapauden valita, onko sukupuoli omasta mielestä edes tärkeä ominaisuus. Tasa-arvo tarkoittaa siis myös sitä, että voit jättää kertomatta oman sukupuolesi tai seksuaalisen suuntautumisesi.

2.2 Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat yhtä arvokkaita. Oikeus olla sellainen kuin on, on yleinen ihmisoikeus. Suomessa perustuslaki antaa jokaiselle kansalaiselle samat oikeudet. Laki yhdenvertaisuudesta täsmentää perustuslakia kieltämällä syrjinnän, häirinnän, kohtuullisten mukautusten epäämisen, sekä ohjeen tai käskyn syrjiä jotakuta. Myös syrjivä työpaikkailmoittelu on kielletty. Näitä määräyksiä on täsmennetty edelleen rikoslaisissa ja työlainsäädännössä.

3 SYRJINTÄ JA HÄIRINTÄ TEKOINA

3.1 Syrjintä

Lain mukaan erilainen kohtelu on syrjintää, kun se johtuu ihmisen henkilökohtaisista ominaisuuksista. Syrjintä on kielletty laissa. Opiskelijana voit pyytää oppilaitosta muuttamaan toimintaa tai tehtyä päätöstä, jos sinua on kohdeltu jossain tilanteessa eri tavalla kuin toista opiskelijaa.

Ensin pitää kuitenkin selvittää, onko kohtelu syrjintää. Laki kieltää syrjinnän, joka johtuu henkilökohtaisista ominaisuuksista, kuten sukupuoli, ikä, etninen tai kansallinen alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakuumus, mielipiteet, vamma, terveydentila, seksuaalinen suuntautuminen tai muu yksilön ominaisuus.

Ihmistä voi kohdella eri tavalla kuin muita vain silloin, kun siihen on pätevä syy. Opiskelija voi esimerkiksi saada ammatillista ohjausta, vaikka muita samassa ryhmässä opiskelevia ei ohjata. Etninen alkuperä on pätevä syy saada opiskelua tukevaa lisäkoulutusta, silloin kun tavoitteena on yhdenvertaisuus kantaväestön kanssa. Pätevät syyt on lueteltu Yhdenvertaisuuslaissa ([§11](#)).

Kohtelu voi siis olla erilaista, jos sen avulla pyritään parantamaan mahdollisuuksia osallistua. Silloin puhutaan positiivisesta syrjinnästä (Laki yhdenvertaisuudesta, [§9](#)).

3.2 Häirintä

Häirintä on toimintaa, joka loukkaa toisen (tai useamman) henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta. Häirintä voi olla myös tiedostamatonta. Käyttäytyminen on ei-toivottua, kun se aiheuttaa epämiellyttävän tunteen ja tunkeutuu ihmisen yksityisalueelle. Voi olla, että häirintään ei liity mitään seksuaalista, mutta häirintää on kaikki toiminta, joka halventaa ihmistä tai ihmisryhmää.

Häirintää on esimerkiksi

- sukupuoleen kohdistuva ahdistava puhe,
- nöyryyttäminen seksuaalisen suuntautumisen perusteella,
- koskeminen ilman lupaa ja
- jatkuva ahdistelu sosiaalisessa mediassa.

Jos ihminen ei halua, että hänen esiintymistään katsotaan tai kommentoidaan seksuaaliseen sävyyn, mutta toinen tekee niin siitä huolimatta, niin häirintä on tosiasia. Pikkutuhmat vitsit, liian tiivis tuijottaminen tai katseen tietoinen vaeltelu ovat ahdistavia ja täyttävät häirinnän tunnusmerkit. Jokaisella ihmisellä on oikeus tulla nähdyksi sellaisena kuin haluaa, ilman, että hänen ruumiinosiaan halvennetaan, kommentoidaan tai kosketaan.

Naiset, alaikäiset pojat ja seksuaalivähemmistöt kohtaavat jatkuvasti halveksuntaa, ulkopuolisuutta tai suoraista uhkailua esimerkiksi verkon pelimaailmoissa. Joukossa ryhmäpaine saa osallistumaan häirintään, tai tottumaan puhetapaan, joka halventaa tai alistaa. Samankaltainen häirintä on yleistä myös monissa perinteisissä miesten ammateissa, kuten pelastusalalla ja armeijassa. Myös miehiä häiritään ja kosketellaan, mutta miehet todennäköisesti raportoivat näitä kokemuksiaan vähemmän.

Kun häirintä perustuu sukupuoleen, niin sukupuoli, sukupuoli-identiteetti tai sukupuolen ilmaiseminen aiheuttaa ei-toivottua käytöstä. Häirintä, joka loukkaa ihmisen henkistä tai fyysistä koskemattomuutta näistä syistä, on sukupuoleen perustuvaa häirintää. Toiminta on sukupuolista häirintää, jos se luo ilmapiirin, jonka yksilö kokee sukupuolensa perusteella uhkaavana, vihamielisenä, halventavana, nöyryyttävänä tai ahdistavana.

Häirintä voi olla tietoista ja tarkoitettua, mutta se voi olla myös tosiasiallista. Tosiasiallinen häirintä on sellaista, joka nöyryyttää, vaikka se ei olisi sellaiseksi tarkoitettu. Esimerkiksi opiskelijoiden keskuudessa

“viaton” homoksi, huoraksi, tai vammaiseksi haukkuminen on tosiasiaa häirintää, jos ihminen kokee sen häiritseväksi. Lisäksi tällainen nimittely loukkaa nimittelyssä käytetyn ryhmän ihmisarvoa ja perusoikeuksia.

Koulutuksen järjestäjä on vastuussa opiskelu- ja oppimisympäristön kokonaisturvallisuudesta. Jos sinua opiskelijana häiritään ja ilmoitat sen oppilaitoksen edustajalle, asian selvittäminen ja jatkotoimenpiteet ovat oppilaitoksen vastuulla. Fyysinen tai henkinen väkivalta on rikos, jonka voit ilmoittaa myös poliisille. Riveriassa häirinnän ilmoittamiseen on luotu väline, menettelytapa ja toimintaohje, jotka löytyvät opiskelijan oppaasta.

4 RIVERIAN NYKYTILANNE

4.1 Selvitys oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta

Kartoitimme Riverian tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lähtötilannetta vuosien 2022–2023 valtakunnallisten tulo-, olo- ja päättökyselyiden, sekä kouluterveyskyselyiden vastauksista. Toimenpiteiden toteutumista tarkasteltiin suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

4.2 Arvio vuosien 2020–2023 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteistä ja tuloksista

Vuosien 2020–2023 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa keskityttiin valintaprosessien, toimintakulttuurien ja arvioinnin yhdenmukaistamiseen, sekä osallisuutta ja yhdenvertaisuutta tukeviin toimenpiteisiin. Toimenpidetekokonaisuuksien tuloksia tarkastellaan osa-alueilla opiskelijavalinta, opetuksen ja oppimisympäristöjen järjestäminen, sekä arviointi. Seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemisen ja poistamisen toimenpiteet on mahdollisuuksien mukaan toteutettu osana oppilaitoksen arkista toimintaa.

Opiskelijavalinnan tavoite suunnitelmakaudella oli hakijoiden yhdenvertaisuus, hakuprosessien yhtenäistäminen, sekä valinnan jälkeinen ohjaus ja tiedottaminen.

Tulos:

Tutkintoon johtavan koulutuksen valintakriteereitä, valinnan perusteita ja hakuohjeita on selkeytetty. Hakuun liittyvät tiedot ja ohjeet ovat löytyneet Riverian verkkosivuilta. Kansainvälisen hakeutumisen ja opiskelun ohjeet sivustolla myös englanniksi.

Jatkuvan haun, opintojen aloituksen ja ohjauksen prosesseja on yhtenäistetty ja kehitetty.

Opiskelijavalinnassa mukana oleville on laadittu yhdenmukaiset ohjeet, aikataulut ja yhteinen haastattelulomake. Haastatteluvaiheessa kartoitetaan hakijoiden ohjaustarvetta.

Riverian tutkinnot ovat suomenkielisiä, joten muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvat hakijat osoittavat suomen kielen osaamisensa esimerkiksi kielikokeesta hankitun todistuksen avulla. Vaadittu kielen taitotaso on määritelty alakohtaisesti. Opiskelijaksi valituksi tulleet ja opiskelupaikan vastaanottaneet saavat suomenkieliseen opiskeluun valmentavaa suomi toisena kielenä (S2) -opetusta.

Suunnitelmakauden keskeisin opiskelijavalintaan liittyvä kehittämisen kohde oli valintavaiheen jälkeinen opintojen aloitus ja jatkuvan haun prosessi. Riveriassa opiskelija saa opintojen aloitukseen ja oppimisympäristön valintaan henkilökohtaista ohjausta (HOKS). HOKS-keskustelut käydään puolivuositain, ensimmäinen keskustelu, jossa laaditaan myös suunnitelma opiskeluun, käydään ensimmäisen opiskelukuukauden aikana. Omavalmentaja kirjaa keskusteluissa sovitut asiat opiskelijan Wilmaan ja opiskelija hyväksyy suunnitelman. Oppisopimusopiskelijan HOKS laaditaan jo hakeutumisasiheessa, ennen oppisopimuksen solmimista.

Opetuksen ja ohjauksen järjestämisessä oli *neljä päätavoitetta*. Tavoitteet olivat yhdenmukainen toimintatapa ja -kulttuuri, opiskelijan osallisuuden ja osallistumisen mahdollisuuksien vahvistaminen, sekä sukupuolensensitiivisyys ja yhdenvertaisuus opetus- ja ohjaustilanteissa.

Tulos:

Omavalmentajan (aiemmin ryhmävalmentajan) tukea opintojen ja työuran suunnitteluun on vahvistettu osana HOKS-prosessia. Prosessissa opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan. Toimenpiteinä osaamisen ja tavoitteiden itsearviointi (CREAR-mittari, Urasuunnitelma), lähtötasotestit, OSOS-tilaisuus (osaamisen osoittamiseen), ja dokumenttien (tutkintotodistukset) esittäminen.

Tutkinnon perusteiden mukaan, vastuu opintojen suunnittelusta ja opintojen etenemisestä on opiskelijalla itsellään. Opiskelijan toimijuutta Riveriassa tukevat esimerkiksi verkossa julkaistu Opiskelijan opas, opintojen aloitusviikko (ohjattua ryhmätoimintaa), pitkin vuotta järjestetyt motivaatiotapahtumat, yhteisten tilojen näkyvät ajankohtaistiedotteet, itsenäisesti verkossa suoritettavat opinnot, opiskelijan tietotekninen tuki (edu-Helppari) ja avoimet opintopajat. Opintopajoilla järjestetään avoimen työtilan ja välineiden lisäksi ohjattua pienryhmätoimintaa, tukityöpajoja ja muita opiskelun tukitoimia. Riveriassa jokainen opiskelija hankkii osamista myös opiskelussa tarvittavien verkkotyövälineiden peruskäyttöön.

Suunnitelmakaudella on tuettu myös ei suomea äidinkielenään puhuvien osaamisen hankkimista. Toimenpiteinä

- opiskeluvalmiuksia tukeva (OPVA), tutkintoon valmentava (TUVA) ja suomi toisena kielenä (S2) opetus.
- kielitaidon kehittymisen tuki osana opiskelua (perusoppimateriaalien kieliversiot, kielitaitoiset opettajat ja ohjaajat),
- yhteiset tutkinnon osat voi suorittaa opintojen loppuvaiheessa,
- erityisopetuksen ratkaisut esimerkiksi lukemisen tai hahmottamisen ongelmiin.

Koulutuskuntayhtymän henkilöstölle tuotettiin itseopiskeltavaksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden perusteet verkko-opinto, johon henkilöstö veloitettiin osallistumaan vuoden 2025 loppuun mennessä. Opiskelija tutustuu aihealueen teemoihin osana perustutkintoaan.

Opiskelijoille nimettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusyhteyshenkilö, sekä luottamushenkilö. Heidän yhteystietonsa ovat löytyneet Riverian *opiskelijan oppaasta*.

Oppimisympäristöjen järjestämisen tavoite oli lisätä opiskelijan mahdollisuuksia suorittaa opintoja hänelle sopivassa oppimisympäristössä.

Tulos:

Lähi-, etä- ja monimuoto-opintojen lisäksi, *yhteisten tutkinnon osien* kaikki osa-alueet ovat olleet opiskeltavissa verkko-oppimisympäristössä. Myös ammatillista osaamista on ollut mahdollista hankkia verkossa. Opiskelija on saanut oppimisympäristön valintaan omavalmentajan ja/tai opon tuen ja ohjauksen.

Opiskelijalla on oikeus esteettömään ja turvalliseen opiskeluympäristöön koulussa ja työpaikoilla. Riveriassa esteettömyys ja vaadittavat erityisjärjestelyt arvioidaan ja toteutetaan opiskelijan tarpeen mukaan. Oppimisympäristön turvallisuus on osa Riverian turvallisuussuunnittelua. Henkilöstö saa koulutuksen ja osaa oppilaitostilojen turvatoimet. Tiedottaminen turvallisuutta uhkaavista tekijöistä on suunniteltua ja järjestelmällistä.

Häirinnän, syrjinnän tai rasmin ilmenemistä tiedustellaan opiskelija- ja henkilöstökyselyissä säännöllisesti. Suunnitelma kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi on opiskelijoiden saatavilla riverialaisessa (kohta *turvallisuusohjeet/kiusaaminen ja häirintä*). Suunnitelman ehdottamia toimenpiteitä käsitellään opinnoissa ja opiskelija tietää mistä suunnitelma löytyy. Mahdollisten tapausten ilmiäntamista on helpotettu esimerkiksi eri puolilta kampuksia löytyvien QR-koodien avulla.

Arvioinnissa tavoite oli arviointien yhtenäistäminen, tutkinnon perusteiden noudattaminen ja arviointiosaamisen varmistaminen.

Tulos:

Palautteiden perusteella opiskelijan arvioinnin koetaan pääosin perustuvan ammattitaitoon ja asiantuntemukseen. Osaamista arvioidaan ePerusteissa määritellyillä osa-alueilla. Arvioinnin kriteerit ovat yhdenmukaiset ja opiskelijan saatavilla.

Arvioinnin mahdollinen mukauttaminen ja sen kohdistaminen osaamisalueittain edellyttää erityisen tuen päätöstä ja sovitaan yksilöllisesti erityisopettajan, aineenopettajan ja (alaikäisen) opiskelijan (huoltajan) kesken.

Työssäoppimisen arviointia on kehitetty useammalla suunnitelmakaudella (mm. työpaikkaohjaajakoulutuksen, koulutussopimuksen ja osaamiskuvausten osalta). Osaamisen hankkiminen, osoittaminen, näytöt ja niiden arviointikohteet kuvataan työtehtävinä. Käytännön toteutus, näyttö ja arviointikeskustelu suunnitellaan ammatinopettajan, työpaikkaohjaajan ja opiskelijan kesken. Opiskelija tulee tietää arvioinnin periaatteet ja omat oikeutensa (ml. oikaisupyyntö).

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustoimien seuranta.

Ohjauksen ja opetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman Riveriassa hyväksyy pedagoginen johtaja (Hallintosääntö 1.1.2021, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Riveria). Opiskelijakyselyissä raportoituja muutoksia seurataan vuosittain. Muutoksiin reagoidaan tarpeen mukaan toimintavuoden suunnittelussa. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman päivitys ja toimenpiteiden vaikuttavuusarviointi kolmen vuoden välein.

Edelliseen suunnitelmaan kirjattua työryhmää ei koettu tarpeelliseksi perustaa. Vaikuttavuusarviointi ja ehdotetut toimenpiteet ovat osa seuraavan kauden suunnitelmaa, joten myöskään erillistä raporttia ei kirjoiteta. Käsitelimme Riverian tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnan vaikuttavuutta ja tulevia toimenpiteitä opiskelijakunnan hallituksen kokouksessa 24.8.2023. Opiskelijakunnan hallitus osallistuu myös seuraavan suunnitelman laadintaan.

Arvioimme suunnitelmatyön tuloksellisuutta ja laajempia kehittämistarpeita myös Opetushallituksen kyselyssä: "Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun tila ja kehittämistarpeet ammatillisessa koulutuksessa". Tulostarkasteluun ja raportointiin osallistuivat opiskelijatoiminnan kehittäjän lisäksi Riverian pedagoginen johtaja, opiskelijahallinnon asiantuntija, opiskelijahuollon asiantuntija ja suunnitelman laatija.

4.3 Opiskelijavalinta 2023

Laki naisten ja miesten välisestä tasa- arvosta (30.12.2014/1329 5§) edellyttää, että koulutuksen järjestäjä huolehtii tasa-arvon toteutumisesta myös koulutukseen hakeuduttaessa. Koulutuksenjärjestäjän on mahdollista vaikuttaa hakeutumiseen esimerkiksi markkinointimateriaalin ja mielikuvamarkkinoinnin keinoin.

Markkinoinnissaan Riveria kannustaa opiskelijoita hakeutumaan ensisijaisesti itseä kiinnostaville aloille. Yksilötasolla hakukohteen valintaa selittää mielikuva alasta, tai ammatista ja sen työtehtävistä. Hakeutuminen ja alan valinta ovat kuitenkin oppilaitoksia laajemmin sidoksissa suomalaisen yhteiskunnan ja työelämän sukupuolijärjestykseen. Ammattiopintoihin hakeutuvien jakautuminen sukupuolen mukaan näyttäytyy vahvana läpi koulutusrakenteen ([Tilastokeskus, Ammatillisen koulutuksen opiskelijat koulutusalan ja sukupuolen mukaan 2022](#), luettu 18.3.2024).

Koulutuksenjärjestäjänä Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymällä on kuitenkin valta vaikuttaa siihen, millä tavalla hakuperusteet ja -ohjeet esitetään. Vaikuttamisen keinoja ovat esimerkiksi realistinen kuvaus työtehtävistä, tehtävän edellyttämästä toimintakyvystä ja työnantajan arvostamista ominaisuuksista. Kuvaus auttaa opiskelijaa hahmottamaan omaa soveltuvuuttaan myös sukupuolelleen epätyypillisille aloille.

Koulutuksenjärjestäjän on syytä kiinnittää huomiota myös siihen, millaisia yhteiskunnan normeja jo hakuprosessi ehkä (tiedostamatta) vahvistaa. Tasa-arvolain (30.12.2014/1329 6 c§) hengen mukaan sukupuolta ei esimerkiksi tarvitse valita (eikä siis myöskään ilmoittaa), mutta toistaiseksi hakulomakkeessa on ollut valittavissa vain vaihtoehto mies tai nainen.

Hakijat yhteishaku 2023

Hake- neet/vali- tut	Hake- neet %		Valitut %	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
% kaikista	64	36	64	36
Hakijoiden määrä	2613	1447	616	354

Taulukko 2: Yhteishaku 2023.

Vuoden 2023 Riverian yhteishaussa on havaittavissa suhteellisen korkea mieshakijoiden osuus (64% hakijoista, n=2613), kun *jatkuvassa haussa* hakeutuminen on tasaisempaa (mies 53% hakijoista, n=6381 ja nainen 47% hakijoista, n=5692). Yhteishaussa hakeutumisen eroa selittää osin kehitys, jossa suuri osa oppivelvollisista, ja etenkin naisista, hakeutuu peruskoulun jälkeen lukio-opintoihin. Tätä tulkintaa tukee myös ero valituksi tulleissa. Kun tarkastellaan opiskelemaan hakeutuneiden naisten määrällistä osuutta vuonna 2023 ja verrataan yhteishaussa hakeutuneita jatkuvassa haussa Riverian opiskelijaksi pyrkivien määrään, näyttää siltä, että ammatillisiin opintoihin naiset hakeutuvat runsaammin vasta aikuisiällä.

Hakijat jatkuva haku 2023

Jatkuva haku 1.1.-31.12.2023	Hakijat (12073)		Valitut (1773)		Vahvistaneet (1646)		Äidinkieli muu kuin suomi	
	Mies	Nainen	Mies	Nainen	Mies	Nainen	Mies	Nainen
% kaikista	53 %	47 %	42 %	57 %	43 %	57 %	43 %	57 %
Hakijoiden määrä	6381	5692	753	1018	712	934		
% valituista (miehet ja naiset)							24 %	
Miehet + naiset	12073		1773		1646			

Taulukko 3: Jatkuva haku 1.1.-31.12.2023.

Ehdottoman tärkeää on varmistaa myös se, että jokaista koulutukseen hakeutujaa kohdellaan sekä valintaprosessissa, että hakijana yhdenvertaisesti. Riveriaan opiskelijaksi hakeutuvien joukossa muiden kuin suomea äidinkielenään puhuvien osuus on ollut nousussa, joten jatkuvan haun kansainvälisten opiskelijoiden prosessit ovat olleet toimenpiteiden kohteena, ja tulevat olemaan myös seuraavan suunnitelman kaudella.

Koulutuksen järjestäjänä Riverian keskeisin velvollisuus on varmistaa, että koulutuksemme on toimissaan yhdenvertainen ja tasa-arvoinen, sillä oppimisen tilan on oltava jokaiselle turvallinen. Parhaimmillaan oppilaitoksen oma toiminta osoittaa opiskelijoille sen, mitä tasa-arvo eri aloilla tarkoittaa, ja millaisin keinoin voimme opiskelijayhteisönä ehkäistä eriarvoisuutta.

5 RIVERIASSA SUUNNITELLUT TOIMENPITEET VUOSILLE 2024–2027

5.1 Toimenpiteet opiskelijavalintaan

Tavoite: Haku- ja ohjausprosessia on kehitetty suunnitelmakaudella 2020–23. Prosessien kehitystyötä jatketaan. Tavoitellaan digitaalisuutta, laatua, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta.

Toimenpide 1: Hakuprosessi uudistunut 1.1.2024 alkaen.

- Haussa olevat koulutukset ja hakuohjeet löytyvät Riverian verkkosivuilta riveria.fi.
- Verkkosivut uudistettu 2023, tavoitteena asiakasystävällisempi rakenne.
- Opintopolussa (*Opintopolku.fi*) yhteishaun koulutuksistamme ajantasaiset, tasalaatuiset tiedot.
- Hakuneuvonta ja uraohjausta tarjotaan myös ajanvarauksella.
- Ei valitut saavat halutessaan neuvontaa ja ohjausta.

Toimenpide 2: Ohjaus- ja neuvontamateriaalien saavutettavuus.

- Selkeä ja hakijaystävällinen kieli.
- Verkkosivujen tekstit muutetaan aktiivimuotoon kevään 2024 aikana.
- Jatkuvan haun ohjeet tarjotaan myös englanniksi.

Tavoite: Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen opiskelijavalinta

Toimenpide 1: Valintaperusteet on päivitetty vuodelle 2024.

Toimenpide 2: Jatkuvan haun opiskelijavalinnassa otetaan käyttöön

- verkossa tehtävä soveltuvuudenarviointi.
- kansainvälisten opiskelijoiden haussa kaksi hakukautta ja aloittamisen ajankohtaa.

Toimenpide 3: Opiskelijavalintaan osallistuva henkilöstö on koulutettu toimimaan valintaprosessin tehtävissä tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

- Valintaan osallistuvalla henkilöstöllä on Riverian tasa-arvo- ja yhdenvertaisopinto suoritettuna.

5.2 Toimenpiteet opetuksen järjestämiseen

Tavoite: Ajasta ja paikasta riippumattomat opiskelijapalvelut käyttöön (vaiheittain) syksystä 2024 alkaen.

Toimenpide: eRiveria-kampus on opiskelijapalveluiden virtuaalitila, josta opiskelija löytää kaikki Riverian digitaaliset palvelut, kuten

- opiskelijaksi hakeutuminen,
- opintotarjonta,
- opinnoissa ohjaaminen ja tuki,
- opas opiskelijalle.

Lisäksi selvitämme tarpeen tai mahdollisuudet ottaa käyttöön

- sähköinen ajanvarausjärjestelmä eri palveluihin.
- tekoälyavusteinen tuki ja ohjaus.

Tavoite: Tunnistamme sukupuolittuneet osaamiskäsitykset.

Toimenpide: Opiskelijoiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuus-koulutuspilotti verkkoon vuonna 2025.

- Opiskelijat osallistuvat TAYV-pilotin koulutusten suunnitteluun ja opiskelumateriaalien arviointiin.
- Työryhmässä vapaaehtoisia opiskelijoita ja henkilöstöä.

Tavoite: Tuetaan opiskelun yhdenvertaisuutta.

Tavoite: Myös ei suomea äidinkielenään puhuva opiskelija pystyy osallistumaan opetukseen.

Toimenpide: Suomen kielen taidon kehittäminen.

- Opiskelijan suomen kielen lähtötason kartoitus (omavalmentaja).
- Toimivat ja tarkoituksenmukaiset suomen kielen oppimisen polut.
- Osaamisen hankkimisen oppimateriaalia voidaan tuottaa yhteistyönä muiden toimijoiden kanssa.

Tavoite: Psykologinen, sosiaalinen ja fyysinen turvallisuus.

Toimenpide 1: Noudatamme Riverian järjestysääntöjä.

- Opiskelija tuntee Riverian järjestysääntöt ja tunnistaa sääntöjen merkityksen käytännössä.
- Henkilöstö tuntee järjestysääntöt ja osaa puuttua sääntörikkomuksiin.

Toimenpide 2: Säännölliset (muistutus)kampanjat turvallisuudessa havaittujen puutteiden ilmoitusjärjestelmästä.

- Turvallisuusilmoitus on osa Riverian laajempaa turvajärjestelmää.

Tavoite: Opintojen toteutus noudattaa tutkinnon perusteissa määriteltyjä osaamistavoitteita.

Toimenpide: Tutkinnon osien ja osaamistavoitteiden selkeyttäminen.

- Opiskelija tuntee tutkinnon osan osaamistavoitteet ja tietää miten osaaminen on mahdollista hankkia ja osoittaa eri oppimisympäristöissä, keinona esimerkiksi ePerusteiden osaamiskuvaukset.

Tavoite: Osaamisen hankkimiseen osoitettu materiaali on opiskelijan saavutettavissa.

Toimenpide: Materiaalin, apuvälineiden ja oppimistehtävien kriittinen tarkastelu.

- Henkilöstö kehittää pedagogista osaamista tavoitteellisesti.
- Oppimistehtävien tavoitteen ja merkityksen kirkastaminen osaamisen hankkimisessa.
- Selkeä kieli.
- Opiskelija saa tietoa opiskelun apuvälineistä, esimerkiksi ääneen lukuohjelmasta.
- Ohjeet teknisen tuen välineiden käyttöön. Esimerkiksi kääntäjän tai tekoälyn käytön säännöt.
- Oppimateriaali on ajantasaista.

Tavoite: Tekoäly ja -sovellukset opetuksessa ja opiskelussa.

Toimenpide 1: Ohje tekoälyn ja -sovellusten hyödyntämiseen opetuksessa ja opiskelussa.

- Riverian ohje on saavutettava ja ajantasainen.
- Saavutettavuus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ohjeen rakenne on selkeä, toimii ääneen lukuohjelmassa ja löytyy opiskelijan oppaasta hakutoiminnolla.

Toimenpide 2: Koulutus ja ohjaus.

- Opetushenkilöstön osaaminen on ajan tasalla.
- Opiskelijan käyttöön osoitettu sovellus on oppilaitoksen hyväksymä ja tietoturallinen.
- Opiskelija tietää, millä tavalla tekoälysovelluksia voi/saa hyödyntää opiskelussa/työssä.
- Opiskelija tuntee ja osaa noudattaa Riverian tietoturvan periaatteita.

- Opiskelija käyttää oppilaitoksen hyväksymiä sovelluksia ja käyttää kirjautumiseen oppilaitoksen tunnuksia.

Tavoite: Opintopolun suunnittelun ja oppimisen tuen yhdenvertaisuus.

Toimenpide: Keskitetty omavalmentajamalli (pilotti).

- Yhdenmukainen osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessi (perustuu HOKS-keskusteluun).
- Koulutetut omavalmentajat.

Tavoite: Riveriaan on ehdotettu perustettavaksi opiskelijayhteisö.

Toimenpide: Selvitetään opiskelijayhteisön perustamisen edellytykset.

- Opiskelijayhteisö on verkkoalusta, jossa opiskelijat kysyvät toisilta opiskelijoilta
- Edellyttää opiskelijoiden sitoutumista yhteisön kehittämiseen ja ylläpitämiseen.

Tavoite: Ajasta riippumaton opiskelu.

Toimenpide 1: Kehitetään opiskelun tueksi verkko-opettajan ajanvarausjärjestelmä.

- Opiskelija saa tukea hänelle sopivaan ajankohtaan.

Toimenpide 2: Työvälineet ja tila opiskeluun.

- Tarjotaan itsenäiseen opiskeluun esimerkiksi opintopaja, tai vastaava hiljainen tila.
- Ohjausta aukioloaikojen puitteissa myös iltaisin.
- Pääpaino itsenäisessä työskentelyssä.

5.3 Toimenpiteet opintosuoritusten arviointiin

Tavoite: Yhtenäinen arvioinnin prosessi.

Toimenpide: Toimimme **Riverian osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman** mukaan.

- Arvioinnin toteuttamisen periaatteet opiskelijan oppaassa (11.9.2024 osoitteessa: riveria.fi/opintojen-aikana/henkilokohtainen-opiskelupolku/osaamisen-osoittaminen/).
- Yhdenvertaisuuden näkökulmasta olennaista on erottaa osaamisen hankkiminen ja osaamisen osoittaminen toisistaan.
- Osaaminen hankitaan ennen osoittamisen (näyttöä) tilanteita (11.9.2024 osoitteessa: riveria.fi/opintojen-aikana/henkilokohtainen-opiskelupolku/osaamisen-hankkiminen/).
- Digitaalisissa ympäristöissä osaamisen osoittamisen käytänteet päivitetään ja uudistetaan.

Tavoite: Yhdenvertainen työelämässä oppimisen prosessi.

Toimenpide 1: Selkeät osaamistavoitteet, tavoitteisiin sopiva työelämässä oppimisen paikka ja osaamisen hankkimisen suunnitelma.

- Opiskelija löytää työelämässä oppimisen työpaikat Wilmassa (*riveria.inschool.fi*).
- Opiskelija tuntee jakson osaamistavoitteet ja arvioinnin kriteerit (tutkinnon perusteet).
- Opiskelija osallistuu osaamisen hankkimisen suunnitteluun.

Toimenpide 2: Selkeä prosessi, jossa kuvataan toimenpiteet ennen, aikana ja jälkeen työssäoppimisen.

- eRiveria –kampusalueelle tuotetaan prosessia (opiskelijan näkökulmasta) kuvaava kaavio.

Toimenpide 3: Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet käsitellään työpaikkaohjaajien koulutuksessa.

5.4 Toimenpiteet seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen

Tavoite: Lisätään henkilöstön ja opiskelijoiden tietoisuutta tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta ja Riverian toimenpiteistä asiassa. Henkilöstö tunnistaa häirinnän ja syrjinnän ja osaa valmentaa opiskelijat Riverian toimintamalliin. Henkilöstö osaa reagoida ilmoituksiin asiattomasta tai uhkaavasta kohtelusta Riverian toimintamallin mukaan.

Toimenpide: Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutus toteutettu verkkoon edeltävällä suunnitelmakaudella.

- Koko henkilöstö koulutettu vuoden 2025 loppuun mennessä.

Tavoite: Raportoidun seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän, väkivallan ja fyysisen uhan selkeä vähentäminen.

Toimenpide 1: Asetetaan toimenpiteiden seurantaan selkeät mittarit. Esimerkiksi **kouluterveyskyselyssä** raportoidun *häirinnän ja väkivallan* osalta tavoitellaan 10% ja *fyysisen uhan* osalta 5% vähemmän raportoituja tapauksia.

Tavoite: Vahvistetaan raportoitujen epäkohtien seuranta ja vaikuttavuutta.

Toimenpide: Häirinnän ja syrjinnän ehkäisy sekä epäkohtiin puuttuminen ovat osa Riverian opiskeluhoitoa.

- Riverian opiskelijan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn tulokset käsitellään tulosaluekohtaisissa opiskelijahuoltoryhmissä.
- Korjaavat toimenpiteet toteutetaan osana Riverian yhteisöllisen opiskeluhoitoa.
- Riveriatason tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuspuutteita korjaavat toimenpiteet päivitetään seuraavaan Opiskeluhoitoa toimintasuunnitelmaan ja/tai Opetuksen ja ohjauksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan.
- Selvitetään edellytykset häirintäyhdyshenkilöiden nimeämiseen tulosalueittain.

Tavoite: Kun opiskelija kokee häirintää tai uhkaa, tapauksesta ilmoittamisen tulee olla yksinkertaista. Myös ilmoitusta seuraavan tutkinnan ja mahdollisten seuraamusten tulee olla selkeitä ja tiedossa.

Toimenpide: Opiskelija tietää millä tavalla asiattomasta tai uhkaavasta kohtelusta voi ilmoittaa ja mistä Riverian toimintaohje **Kiusaaminen ja häirintä** löytyy.

- Opiskelijan ohjeet kiusaamisen ja häirinnän tilanteisiin (11.9.2024 osoitteessa: eriveria.fi/opintojen-aloittaminen/ohjeet-ja-saannot/kiusaaminen-ja-hairinta/).
- Omavalmentaja käsittelee valmennettaviensa kanssa häirinnän tunnusmerkit sekä ohjeen häirinnän ilmoittamiseen.

5.5 Toimenpiteet seurantaan

Kyselyt (seurannan kohteena raportoitu muutos)

1 Riverian tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely opiskelijoille 1krt/vuosi.

- Millä tavalla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimenpiteet (em. osa-alueilla) näkyvät opiskelijan arjessa.

2 Riverian opiskelijoiden hyvinvointikysely 1krt/vuosi.

3 Kouluterveyskysely (joka toinen vuosi, alle 21-vuotiaat 1. ja 2. vuoden perustutkinto-opiskelijat).

3 Kansallinen opiskelijapalaute (aloitus- ja päättökysely).

Muut seurantatoimenpiteet

- Opiskelijoiden teemakeskustelu vuosittain (opiskelijakunta Overia, hallitus).
- Opiskelija-asioita käsitellään neljästi vuodessa Opiskelijafoorumissa.